

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter večja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četr leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četr leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina iznasa. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejeman za četr leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznamilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi denašnjega praznika izide prihodnji list v četrtek.

Matica hrvatska in Matica slovenska.

„Izvještaj Matice hrvatske za godinu 1880“ bil nam je te dni poslan iz Zagreba. Iz tega poročila posnemamo, da je 1880. leta Matica hrvatska imela 4.827 članov in 27.309 gld. 45 kr. dohodkov, od katerih se je za izdavo društvenih knjig potrosilo 16.535 gld. 5 kr.; vrhu tega njena skupna glavnica, katera je 1877. l. imela 20.000 gld., znaša uže 46.021 gld. 21 kr. Samo v jednem letu je število matičarjev poskočilo za 1.099 članov! Kdor s paznim očesom spremja preuspešno delovanje Matice hrvatske, kdor objektivno premišlja uzroke temu čudovitemu napredku, kakor nam ga je g. Josip Starčević opisal v letošnjega „Ljubljanskega Zvona“ 2. številki; kdor dalje Matice hrvatske odbor, v katerem sedi in dela samo sedemnajst najodličnejših, v Zagrebu bivajočih književnikov hrvatskih, primerja z Matice slovenske odborom, v katerem v resnici posluje samo kakih 15 odbornikov ljubljanskih, a vsi drugi po vseh božjih kotih domovine naše raztreseni odborniki in majorem gloriam nominis sui samo na papirji paradirajo, ter se nikoli niti odborovih sej niti občnega zabora ne udeležujejo, ta mora pač vprašati, kdaj se bode odpravili pri nas tisti nepotrebni aparat štiridesetih odbornikov, izmej katerih mnogi še nikoli niso prišli k nobenej odborovej seji, da si so uže po 10 in 15 let odborniki?! Vprašati mora tudi, kdaj se bode odpravila pri nas tista razvada znane književnike naše žaljivo prezirati, ter v odbor čisto literarnega društva voliti sicer v političnem oziru zaslužne, a za literarno društvo

nikakor sposobne može; vprašati mora, kdaj se bode uresničila želja, uže na zadnjem občnem zboru izrečena, da naj se pravila Matice slovenske preosnujejo po pravilih Matice hrvatske; vprašati mora s kratka, kdaj se bode Matice našej porodil slovenski Ivan Kostrenčić? Tudi po slovenskih deželah ima Matica hrvatska kakih 55 do 60 članov; a čudno se nam zdi, da ravno v onih krajih slovenskih, od koder je o raznih prilikah čuti največ kričanja po združenju slovenskega pisnega jezika s hrvatskim, Matica hrvatska néma — niti jednega člana!

Ko smo pregledovali ta „izvještaj“ imej smo občutke, kakor jih je imel morda tist Lazarus, ki je ležal pred bogatinu hišo, ter prežal na drobtinice, ki bi bile odpadle velika bogato pogrnene mizi, imeli smo občutke, kakor jih ima tisti, ki mu je ogenj razdejal hišo, ter toča pobila mu polje; imeli smo, z jedno besedo, prav obupa občutke in — Bog nam odpuščaj — svojemu bratu Hrvatu zavidali smo skoro toliko božjega blagoslova, kateri se mu je razlil po plodovitih poljih, mej tem, ko na peščeno našo ledino le tu in tam priroši kaka polovico uže izsena kapljica. Naj se trdi, kar se hoče, Matica naša potrebuje reform; prestrojiti se mora, odpraviti se mora tist težavno delajoči staremu hlaponu, ki s počesim kotom stoji sredi tira, jednaki aparati, ki prouzročuje, da je pri tem literarnem društvu vse nekako počasno in neokretno. Mnogo se mora reformirati po Slovenskem, v prvej vrsti pa „Slovenska Matica!“ Kdor ljubi svoj narod in njega napredek, gotovo bode priznal, da so naše predstoječe opazke resnične — in pravične! O svojem času hočemo o tej zadevi še govoriti!

riti! Rodoljube slovenske pa prosimo uže zdaj, da naj do prvega občnega zabora stvar resno in jasno premislijo. Ta zadeva vredna je resnega in jasnega premisleka! —

Iz kranjskega deželnega zabora.

XI. *) seja 20. oktobra 1881.

Dr. vitez Kaltenegger poroča v imenu pomnoženega finančnega in upravnega odseka o naredbah vojaškega ukvartiranja. Deželnemu odboru se naroči, da se pomeni z vojaškimi oblastnijami zaradi zidanja vojašnice za 25 brambovski bataljon in da naj ali skuša dobiti uže obstoječo poslopje, ki se pripravi za vojašnico, ali pa naj predloži deželnemu zboru v prihodnjem zasedanji načrt za zidanje nove brambovske vojašnice. Mestu ljubljanskemu se ima sporočiti, da, ako zida vojašnico za dva bataljona in polkovni štab pešcev, se ima nadejati, da dobi iz deželnega zaklada k večjemu 3500 gld. na leto.

Ti predlogi se brez razgovora odobre.

Dr. Schaffer poroča v imenu finančnega odseka, o prošnji „Glasbene Matice“ za podporo, in nasvetuje, naj se iz zaklada 1000 gl. ostanka, kateri je namenjen dramatičnemu društvu, svota dovoli, katero naj določi deželni odbor.

Dr. Zarnik: Deželni donesek za dramatično društvo se je od 2500 gl. uže zmanjšal na 1000 gld., tedaj nij umestno, da se ta svota še bolj skrči, če se z njo hoče še podpirati „Glasbena Matica.“ To društvo jako uspešno deluje in izdalо mnogo muzikalne tvarine. Jaz mislim, če je deželni zbor dovolil 500 gld. za ponemčevanje slovenskih ljudskih šol, lahko

*) Po pomoti poročali smo o XII. seji prej kot o tej.

Listek.

Nič goldinarjev — noben goldinar.

(Domišlja in gola resnica; spisal Rajmund Čuček.)

„Predragi mi! Rad bi Ti vender še jedenkrat roko stisnil, predno odidem v lepo Italijo. Pridi torej drevi na A . . . ov vrt, kjer se snidem še z drugimi prijatelji.

Tvoj Tone“.

Tako se je glasila dopisnica, katero je našel počitnice uživajoč šolnik na mizi, ko se je vrnil z večernega sprehoda v svoje stanovanje.

Tone je bil jeden izmej njegovih najboljših prijateljev, ž njim v družbi je preživel svoja otročja leta, vse veselje in vso žalost svoje prve mladosti.

Ko so pa prišli ozbiljnječi časi, časi učenja, ju je osoda kmalu ločila. Če smemo po starem pregovoru „quem dili odere“ soditi, so

bogovi zares na jednega izmej nju izpraznili ves svoj žolč, ker ga niso samo šolnikom, ampak tudi nestrpljivim samoživcem pridružili, drugemu pa so precej pot na Olimp pokazali ter ga posebnemu varstvu blage Polihimnije izročili. Nij tedaj čuda, da je Tone v kratkem času začel sloveti kot izvrsten pevec in skladatelj, kateremu daleč okrog nij bil noben drugi kos. Pri tem pa vender nij postal ošaben in prevzeten, kakor se to baje sem ter tja godi; bil je dobra duša, ki nij pozabil svojih nekdajih vrstnikov. Veselilo ga je vsikdar, če je kje našel katerega starega znanca. Bil je pa tudi v svojej stroki neutrudljiv in častimarn; dozdevalo se mu je vedno, da še nij dospel do vrhunca svoje slave. Obiskal je uže skoro vse sosednje dežele, da bi svojo umetnost razvijal celo mej tujimi narodi in jo morda še tudi likal po vokusu drugih odličnih umetnikov. Na takem potovanju ga zdaj najdemo. Italija mu je sicer uže bila znana in tudi

on Italiji; vendar so ga simfonije italijanskih skladateljev in izvrstni tamošnji pevci tako zanimali, da se je še jedenkrat napotil v to lepo deželo.

Njegov priatelj ga uže nij videl več let. Jako ga je torej veselilo, da sta se, če tudi samo za kratek čas, zopet našla. Bil je prepričan, da ga Tone še vedno tako rad ima kakor nekdaj, ko sta se igrala po zelenih travah; torej je urno zgrabil svoj klobuk in patlico, da bi ustregel prijateljevej želji.

Veselega srca koraka proti vrtu, kamor ga je bil Tone povabil; saj ve, da bode v družbi svojega prijatelja imel zopet jedenkrat vesel večer, kojih je bilo tako malo v njegovem pustem živenji. Posebno pa ga je veselil up, da bode zopet slišal marsikaj jezikoslovno zanimljivega, kar je zapazil Tone na svojih potovanjih in potem rad pričovedoval pri vsakej priliki. Razen skladateljstva in petja še je namreč Tone povsodi obračal svojo pozornost

dovoli tudi „Glasbenej Matici“ 100 gld., od katere izdane pesni se po vseh slov. ljudskih šolah pojo.

Dr. Schaffer je ugovarjal predlogu dr. Zarnika. Predlog se z večino glasov sprejme.

Zdaj se poda vitez Vesteneck na proročevalčevi prostor.

Narodni poslanci takoj zapustijo dvorano. Zbornica postane nesklepčna.

Nemški poslanci tekajo po vseh kotih redutnega poslopja, nazadnje vender najdejo poslanca župana Laschana in zbornica je zopet sklepčna, kajti navzočnih je 19 poslancev, ravno toliko, kolikor jih mora po deželnem redu biti, da je zbor sklepčen. Vesteneck poroča potem o nekaterih menj važnih peticijah in slednjič v imenu finančnega odseka o proračunu deželnega zaklada za 1. 1882.

Finančni odsek, stavi naslednje predloge:

1) Skupna potrebščina deželnega zaklada v letu 1882 v znesku od 406,488 gld. 15 kr. in dohodki v znesku od 121,775 gld. 75 kr. se potrdi.

2) Za potrebo zaloga primanjkave v znesku od 284,713 gld. 15 kr. naj se za leto 1882 pobira:

a) 16% priklada na celo podpisano svoto vseh neposrednih davkov z vsemi prikladami vred;

b) 20% priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa;

c) 25% priklada na davščino, ki se ima pobirati vsled postave dné 23. junija 1. 1881, drž. zak. štev. 62.

3) Deželni odbor se pooblasti, da smé k glavnemu premoženju deželnega zaklada pripadajoče javne obligacije časno zastaviti, in sicer do onega zneska, ki se bode v letu 1882 povrnili na račun posojila iz močvirskega zaklada v znesku 16,000 gld., pri ugodnej priložnosti pa, da sme take javne obligacije prodati bodi si v pokritje tega posojila 16,000 gld., kakor tudi v namen realiziranja vsled sklepa slavnega deželnega zpora dné 21. aprila 1. 1877 za stavbo blaznice dovoljenega kredita v delnem znesku 86,000 gld., ki se je potreboval, torej v to svrhu, da se spravi skupaj svota 102,000 gld.

4) Deželnemu odboru se naroča, preskrbeti Najvišje dovoljenje za sklep pod 2 in 3.

5) Deželnemu odboru se dovoli, da za 1. 1882 porabi za cestne in vodne stavbe za vso deželo v vsem vkupe 25.000 gld., da pa za jedno stavbo ne sme dovoliti veliko več nad 1000 gld.

O priliki razgovora o teh predlogih nasvetuje baron A pfaltrern, naj g. Dežmanu,

ki je toliko časa „požrtvalno“ namestoval deželnega glavarja, izreče zahvala dežele. Nemški poslanci mu isto votirajo.

Sprejmo se potem vsi predlogi finančnega odseka, in ko Vesteneck odstopi, vrnejo se narodni poslanci v zbornico.

Poslanec Dežman poroča o prošnji partijotičnega društva gospij za podporo deške sirotišnice in nasvetuje, naj se ne usliši.

Poslanec Potočnik pravi, da naj bi se zavodu sv. Vincencija, kateri je ravno dozidal lepo poslopje za deško sirotišnico in to vse z dobrodelnimi darovi vsaj dovolilo 50 gld. podpore. Ko sta poslanca dr. Poklukar in dr. vitez Kaltenegger podpirala ta predlog, se isti sprejme.

Poslanec Dežman poroča o ponudbi vdove Helene Parapat, naj bi dežela kupila zbirko novcev, katero je nabral nje umrli sin, bivši župnik Janez Parapat v Zagradci. Dežman pravi, da zbirka obseza sicer večinoma novce in svinje papežev, da pa za zgodovino kranjske dežele toliko zaslužen Kranjec kakor je bil Parapat, uže zasluži, da dežela ne pusti razpršiti njega zbirke in naj se tedaj pol svote, namreč 500 gld., dovoli iz deželnega zaklada, druga polovica pa naj se vzame iz muzejalnega zaklada.

Predlog se sprejme.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežete.

V Ljubljani 31. oktobra.

Državni zbor se bode baje sešel v 14. dan t. m.

Baron Lapenna, ki je bil v Bosni in Hercegovini, da se pouči o tamoznjih justičnih razmerah, se je vrnil na Dunaj in zdaj misli preložiti državnemu finančnemu ministru Szlaviju poročilo in ob jednem načrt, kako naj bi se uravnalo pravosodje v okupiranih deželah. — Iz finančne uprave podajemo naslednje: Za leto 1880. so znašali stroški politične uprave 3,993.357 gld., justične uprave 310.786 in finančne uprave 1,274.647 gold., ukup torek 5,578.790 gld. Dohodki pa so znašali 5,591.292 gold., tako da po odbitji stroškov ostaje še 12.502 gld. prebitka.

Vnašanje države.

Berolinska „Post“, govoreča o obisku italijanskega kralja na Dunaji, pravi, da to obiskovanje izdaje laško potrebo po avstrijske zvezi in pravi, da je to le mogoče pod dveva pogojema: da se laško ministerstvo odpove nameram ireditovcem in da pusti načelo, da bi Italija v Beči ali v Berolini našla pomoč proti francoski politiki v Afriki. — Sprejem laškega kralja in kraljice na Dunaji je jako sijajen. Pri napitnicah, ki se vrše pri

posebno na jednakost in različnost jezikovnih prikaznij. Govoril je več jezikov, katere je pri vsakej priliki primerjal s preljubljeno mu materinščino. Bil je se ve da popolnoma zmoren in rad je kazal svojo rodeljubnost posebno s tem, da je pazil na vsako besedo, na vsak izraz, ali ugaja pravilom in duhu slovenskega jezika. Marsikemu se je dozdevalo, da je pri takem kritikovanju sem ter tja udaril čez pravo mejo; pa saj se celo P. Marku odpušča, da je v svojem prevelikem rodeljubji n. pr. magjarsčino krstil za slovansko podnarečje, zakaj se tedaj ne bi manjše malenkosti prezirale Tonetu. Šolnika je gotovo vselej veselilo, če je svojega prijatelja slišal o pravilnosti izrazov kritikovati. Do tega je pa tudi malo da ne vsikdar prišlo, kajti

„Vsak človek o tem najrajši govori,
Kar ga v možganih in sreči tišči.“

Solnce se je uže bilo skrilo za gorami,

ko prikoraka do omenjenega vrta, iz katerega so mu uže na daleč nasproti doneli krepki glasovi zadovoljnih gostov, kakor je v gostilnicah sploh navada, so se mešale v ta veseli vrisk in hrup tudi hude besede in srditi klici onih gostov, katerim nij bila vsaka, bodi si občinska ali državna zadava po godu. Zdaj jim je Bakov dar jezikov razvezal da so svet popravljali po njegovej dolgosti in širokosti, temu grajo, onemu hvalo delili ter si na ta način vsaj za nekoliko trenutkov vse po svoje uravnali. Da je bilo tukaj živenje tako živahno, je zasluga stare poštene hiše, ki je vselej svoj ponos iskala v zadovoljnosti svojih gostov in se s tem sijajno odlikovala od vseh drugih.

Vstopivši zapazi šolnik precej mej obilno zasedenimi mizami tudi ono, kjer so se bili zbrali Tonetovi prijatelji in znanci. Srčno so ga sprejeli in zlasti Tone je bil jako vesel, da

obedih, poudarja se prijateljstvo med Italijo in Avstrijo, sicer pa se godi vse po etiketi.

Francoska zbornica izvolila je Gambetto provizornim predsednikom. Seja je v 29. dan m. m. bila jako burna, kajti monarhisti in radikalci so se združili, da bi inscenirali škandal. Oni so stavili tudi predlog, naj se predsednik voli definitivno in ne provizorno, ker so mislili zaprečiti izvolitev Gambettino.

Iz **Berolina** se poroča, da je do zdaj znanih 216 izidov volitev. Izmed izvoljenih jih je 20 konservativcev, 9 prostokonservativcev, 55 jih centrumu pripada, 15 je nacionalno-liberalnih, 19 secesijonistov, 18 naprednjakov, 6 ljudske stranke, Poljaki so 4, protestlerjev in partikularistov 10.

Turčija je baje poslala velesilam okrožnico, v katerej govori o neprijetnostih, ki so nastale iz tega, da se je Bolgarija odpovedala korespondencijo s Turčijo. Bolgarski zastopnik Balabanov je Said-paši izročil noto, v katerej se pritožuje, da so Turki prestopili bolgarsko mejo.

Dopisi.

Z Dunaja 26. okt. [Izv. dop.] (Jaroslav Pražak †. Prvo zborovanje „Slovenije“. Dijaško bolniško društvo in kranjski ubožni vseučiliščniki.) Rodovino ministra dr. Pražaka zadela je bridka nesreča. Po kratkej bolezni umrl mu je mlajši sin Jaroslav, v dobi 25 let. Ranji dovršil je tehniko, bil inženirski eleve in rezervni častnik pri dragoncih. Mladenič bil je zelo talentiran ter Slovan skozi in skozi. Zaradi velike izgube izrazil je dr. Pražaku sočutje svoje cesar sam.

V nedeljo je bil veličasten pogreb v cerkvi sv. Roka v III. mestnem okraju. Udeležili so se ga ministri Taaffe, Dunajevski, Ziemialkovski, Bylandt-Reidt, Falkenhayn, Conrad, mnogo generalov in visocih dostenjanstvenikov. „Akademicki spolek“, čigar ud je ranjki bil, ter „Slovenija“ udeležila sta se pogreba „in corpore“. V prvem zborovanji „Slovenije“, ki je bilo zadnjo soboto, izrazilo je društvo globoko svoje sožaljenje nad veliko nesrečo, a odbor „Slovenije“ izrazil je to sožaljenje pismeno bratu pokojnika, predsedniku „Akad. spolka“ gosp. Otokarju Pražaku. „Slovansko pevsko društvo“ pelo je v cerkvi ginaljivo Tovačovskije nagrobnico. Mrtvaški voz kinčal je velik broj krasnih vencev s slovanskimi trobojnicami. — Blagemu Slovanu naj bode zemljica lehka!

Prvo zborovanje društva „Slovenije“ bilo je prav zanimljivo. Kolike simpatije ima to društvo med drugimi slovanskimi društvami dunajskimi, pokazalo se je zopet v tem prvem zborovanji; kajti počastili so jo zastopniki

ga še jedenkrat vidi, predno se od njega loči za Bog ve kako dolgi čas. Prostora mu da zraven sebe in pri kozareci se nadaljuje veselo in živahno razgovaranje. Sapa še je bila sicer nekoliko soparna, kajti celi dolgi dan so solnčni žarki neusmiljeno pripekali; pa to nij veselo družbe kaj posebno nadlegovalo. Veselja in radošči se je najbolj Tonetu obraz svetil; saj je bil sredi predragih mu prijateljev, katerih v tolikem številu uže dolgo nij imel okrog sebe zbranih.

Da se ima kmalu od njih ločiti, na to še zdaj mislil nij. V takih trenutkih jih je pa tudi rad zbog gole razposajenosti šaljivo zavračal, če mu nijso dovolj pravilno in sploh njemu po godu govorili. Največje veselje mu je bilo, če je komu mogel vsaj kako malenkost očitati, da svetinja svojega naroda gnusi. Rad je pa pri tem tudi slišal nasprotovanje, ker si je bil v svesti, da se duševne moči za-

srbske „Zore“, ruske „Bukovine“, maloruskega „Sicza“, zastopnik poljskega „Ogniska“ vit. Pajgert, predsednik kat. dijaškega društva „Avstrije“.

Radostno pa je „Slovenijo“ iznenadil prihod slovenskega rodoljuba g. prof. Glaserja, ki je bil od vseh strani srčno pozdravljen. Da bi se besede vrlega domoljuba globoko v prsi utisnile vsakemu rodoljubnemu slovenskemu vseučiliščniku! Kakor so delovali zasluženi predniki v „Sloveniji“, tako bi naj tudi v bodoče vsi slovenski vseučiliščni v bratovskoj ljubavi in slogi delovali v tem društvu! Morda se letos izpolnijo srčne naše želje!

Na dnevnem redu bil je razgovor o zadevi pogodbe slavnega kranjskega deželnega odbora z dijaškim bolniškim društvom na Dunaji. Dvanajst let je namreč obstajala pogodba, da kranjske dežele fond plačuje ustanovnino in udinino za revne kranjske vseučiliščnike pri imenovanem društvu. Sedaj pa je iz prav ničnih sl. deželnih odbor kranjski razžaljivih uzrokov odbor dijaškega bolniškega društva odpovedal pogodbo. Za to društvo, ki ima nad 120 tisoč gold. premoženja, votiralo se je v kranjskem deželnem zboru 50 gold. Ker pa arroganter judovsk odbor dijaškega bolniškega društva na tako čuden način postopa proti slavnemu odboru dežele Kranjske ter slovenskim ubogim vseučiliščnikom, sklenili so slovenski vseučiliščni v zadnjem zboru „Slovenije“, prositi deželni odbor kranjski, da votirane svote ne dobi dijaško bolnišno društvo direktno, temveč, da se za ono svoto upiše razmerno število vseučiliščnikov iz Kranjske v to društvo. Nadejamo se trdno, da bode slavni deželni odbor kranjski na strani ubogih kranjskih vseučiliščnikov, a ne na strani židovskega odbora dijaškega bolniškega društva.

Domače stvari.

— (Zadnji ljubljanski „Wochenblatt“) so zapečatili. Mi ne privoščimo nikomur konfiskacij, ali toliko je pa resnica in pravica, da se mora državno-pravdnega zasezanja nož z jednakim pritiskom zabradi v slovensko, kakor tudi nemško meso. Če moramo mi, kadar pišemo proti kakemu obskurnemu celjskemu nemškutru, vsako besedo dvakrat in trikrat skrbljivo premisliti, naj tudi gospod dr. pl. Schrey nekoliko misli, kadar ureduje svoje kriji organček!

— (Izsrečkani porotniki) za prihodnje porote so ti le gospodje: Bamberg Otmar iz Ljubljane; Brenc Matevž iz Ljubljane; Burger Fran iz Postojne; Črne Jarnej iz Ljubljane; Deisinger Jurij iz Loke; Frelih

morejo najbolj krepčati v borbah. Se ve da mu takih prilik tudi denes nij manjkalo, ker so njegovi tovariši sploh po starej šagi navajeni bili bolj po domače kramljati kakor slovenski pravilno govoriti, zlasti če so bili v takem zboru kakor denes. Skrbeli so samo zato, da se je dovitip razvijal in družba s šalo razveseljevala.

„Treba bi res bilo, da bi se človek v takoj pasjey vročini, kakor je denes bila, s krti vred pod zemljo skril ali si vsaj hladu coprati znaš, če neče kar prostovoljno poginiti“, zagromi nevoljno Tonetu nasproti sedeči tovariš, kateremu je zaradi njegove primerne debelosti tisti dan vročina bila posebno nagajala. „Nehvaležnež“, gačzvrne sosed, „še ti ne zadostuje božja previdnost, dajajoča ti brezplačno ruskih kopelj, s katerimi lehko temeljito ozdraviš vse svoje zastarele katare.“

(Dalje prih.)

Anton iz Kamnika; Globočnik Leopold iz Železnikov; Halbensteiner Herman iz Ljubljane; Jelovčnik Anton iz Ljubljane; Kajzel Alojzij iz Ljubljane; Kapš Jakob iz Ljubljane; Kastner Mihael iz Ljubljane; Legat Fran iz Lesec; Luckmann Ivan iz Ljubljane; Majdič Nace iz Cirknice; Maček Ferdo iz Ljubljane; Obilčnik Šimon iz Ljubljane; Omersa Fran iz Kranja; Grof Pace Karol iz Litije; Peruci Martin iz Lip; Pour Ludevit iz Šmarija; Pupo Karol z Kranja; Robič Josip iz Ljubljane; Salnič Anton iz Postojne; Schober Jakob iz Ljubljane; Souvan Ferdo iz Ljubljane; Spoljarič Jakob iz Ljubljane; Stadlar Josip iz Ljubljane; Star Miha iz Mengiša; Sturm Valentin iz Polič; Supančič Leon iz Ljubljane; Vrhovec Ivan iz Ljubljane; Wascher Raimund iz Ljubljane; Wendling Hermann iz Ljubljane; Wencel Henrik iz Ljubljane. Namestniki so: Dolenjec Josip; Hočevar Anton; Kadivec Ivan; Mahkota Anton; Papež Ivan; Podgoršek Jarnej; Rumpel Avgust; Šušek Jarnej; Steiner Vencel; vsi iz Ljubljane.

— (Avancement v c. kr. armadi) se je za 1. november proglašil. Za generala je imenovan polkovnik v generalnem štabu, dozdaj glavni adjutant F. Z. M. barona Kuhna, Alfred vitez Valenčič, rojen v Ilirskej Bistrici. Za stotnika prvega razreda v domačem polku baron Khun št. 17 imenovan je Adolf Wišinka. Za stotnike drugačega razreda imenovani so nadlajtenanti 17. pešpolka: Avgust Konschegg, Matevž Krt in Jožef Kautschitsch v regimentu; nadalje dozdaj v 17. pešpolku službujoči nadlajtenanti: Artur Beck pri polku baron Marocič št. 7, Karol Barbo pri polku baron Kusevič št. 33 in Robert Rhomberg pri polku veliki knez Mihajl št. 26. Za nadlajtenante v domačem polku št. 17 so imenovani dozdanji ljetnanti v 17. polku: Rajmund pl. Fladung, Anton Dolenjec in Jožef Milavec. Za lajtenante v domačem polku št. 17 so imenovani dozdanji kadetje v 17. polku: Janez Konschegg, France Drenik in Janez Wurja. Pri kranjskem 7. lovskemu bataljonu, je imenovan lajtenant Emil Bankovac za nadlajtenanta in za nadlajtenanta imenovani Julij Beranek, lovskega bataljona št. 33 pride k 7. lovskemu bataljonu. K 17. domačem rezervnemu polku pride za polkovnega zdravnika prvega razreda dr. Janez Prottmann, dozdaj polkovni zdravnik pri dragonskem polku car Nikolaj I. št. 4. Dr. France Mandič, dozdaj nadzdravnik v rezervi pri polku Sachsen-Meiningen št. 46, imenovan je polkovnim zdravnikom drugačega razreda ter privrsten k garnisonskej bolnici št. 8 v Ljubljani.

— (Ljubljanski mesarji,) ki količijo veliko govejo živilo, bodo v sredo ob 2. popoludne peljali v novo klavnico po mestu nad trideset lepih s cvetjem okinčanih volov, katere so uže mnogo mesecev pitali. V četrtek popoludne ob 1/2 1. uri se bode ta živila, prva v novej klavnici zaklala in je občinstvu k prvemu kljanju vstop dovoljen.

— (Ogenj.) Včeraj ob 12. uri po noči je strel z grada naznal ogenj. Gorelo je na Viči pri kmetu, po domače „Muzikantu.“ Pogorela je klavnica in zraven prizidan hlev. Klavnica bila je prazna. Ogenj se je kmalu pogasil. — Tudi v Tomišlji se je včeraj ob 10. uri po noči opazoval precej velik ogenj.

— (Iz Prema) smo prošeni da priobčimo sledče: 5. novembra t. l. bodo oo. Lazaristi, povabljeni, po preč. gosp. Antonu Žgurji, župniku, začeli obhajati misijon na Premu, ki bode 8—9 dnij trpel.

— (Strop se je podrl) v Matenjej vasi, ko so zidači oblok pri nekem hlevu. Opeka, ki je mahom zletela dol, je poškodovala jednega zidarja jako težko, širje pa so lahko ranjeni.

— (Duhovenske spremembe v ljubljanskej škofiji.) G. Jan. Karet, župnik v Črmošnjicah, je dobil duhovnijo Nemško loko. G. Fr. Eržen, duh. pom. v spodnjej Idriji, duhovnijo Zali log. G. Ant. Verbajs je prestavljen iz Kostanjevice na Krko. G. Fr. Prpar iz Mérne v Kostanjevico. G. Ant. Potocnik, župnik v Šent-Vidu nad Ljubljano, je umrl 22. t. m. in duhovnija je razpisana 24. t. m. Tako tudi Hotiška 11. vinot. in Črmošnjice 12. t. m.

Narodno-gospodarske stvari.

O prvej dolenjskej kmetijskej razstavi v Novem mestu

poroča Ant. Drganec, tajnik kmet. podružnice. V vedi in umetnosti nam je rešenje.

(Konec.)

Razklad IX.

Učni pripomočki in priprave za preiskavanje mošta in vina.

Ant. Ogulin: grozni atlas Göteja, ampeografski leksikon, knjige o sadjereji in vino-reji, moštna tehtnica, orodje, s katerim se natančno določi vinska kishna, 1 Sacharometer, tehtnica za žganje, itd.

Častnediplome in pohvalna pisma so dobili sledeči razstavljalci za zgoraj nazvane reči. —

Častne-diplome I. reda:

Gospodje: Ervin grof Auersperg, grof Barbo, Ivan Engelthaler, baron Gagern, Ivan Knavs, Kmet. podružnica v Metliki, Anton Ogulin, dr. Jožef Rozina, baron Wampolt in Ana Zelenec.

Častnediplome II. reda:

Gospoaje: Anton Aleš, Ant. Blagne, M. Fahrer, Fr. Gregorič, Fr. Gustin, Martin vitez Hočevar, Ed. Kuralt, Fr. vitez Langer, Jak. Mehora, Viljem Pfeifer, Jos. vitez Savinscheg, Osv. Schvarzer, Fr. Šveiger, Ant. Smola, dr. Jož. Supan, Fr. Wacha.

Pohvalna pisma:

Gospodje: Al. Črnič, Tous. vitez Fichtenu, Jož. Hren, Iv. Ivančič, Fr. Kastelec ml. Fr. Kerin, Jak. Košak, Jož. Košak, Ivan Pfeifer, Fr. Pintar, Fr. Rus, Fl. Zorko.

Konečno naj omenim še izvanredno veselga in živahnega banketa, ki so ga imeli udje kmetijske podružnice Novomeške, razstavljalci in mnogo drugih gostov v ponedeljek večer v čitalničnej restavraciji. Pri banketu toastiral je predsednik razstavnega odbora g. Ant. Ogulin na Njih veličanstvo, ter omenil brezstevilnih zaslug, ki pridobil si jih je presviti naš vladar osobito za kmetijstvo. Tako je toastiral tudi predsednik kmetijske podružnice g. dr. Albin Pežnik na c. kr. deželnega predsednika velečastitega gosp. And. Winklerja, potem od odbora kmet. podružnice gosp. F. Deak na c. kr. okr. glavarja gosp. J. Ekelna in tajnik kmetijske podružnice na vodjo deželne sadjerejske in vinorejske šole in zastopnika c. kr. kmet. družbe v Ljubljani gosp. R. Dolenc. Potem vrstile so se napitnice in govor, izvrstno petje novomeških pevcev in vrla meščanska godba. Ta večer bil je v istini večer radosti in posebnega veselja in vsak, kdor je bil pri tej krasnej veselici navzočen, rekel je, da se njih še tako dobro zabaval, kakor na ta večer.

Vsi pa, ki ogledali so si razstavo, zapustili so jo z največjo zadovoljnostjo in očitno izrekli hvalo kmetijske podružnici, vremu voditelju razstave g. A. Ogulinu, z željo, da bi se ponavljale kmetijske razstave vsako leto v raznih mestih in da bi udeleževali se taistih posebno kmetje in razstavljalci kmetijske pridelke, kajti ravno na ta način bode korist razstav očividna in potem se bomo prepričali o kmetskem napredku v najbolj važnih kmetijskih strokah, v poljedelstvu, v sadjereji in vinoreji. Naš kmet bode pa razvidel iz tega,

da Kranjska še nij propala, ter bode dobil do samega sebe, do častnega svojega stanu in osobito do rodovitne zemlje mile naše domovine popolno zaupanje. Bog pomozi!

Razne vesti.

* (Tudi umetnost!) Marsikdo je življenja svojega veselih in brdkih urah naredil precejšnjo svotico dolga, ki ga nikdar nij mogel plačati, a meritib si se nihče ne mogel s peštanskim justičnim uradnikom, ki ima 800 gld. plače, na katero se je pred nekaj dnevi dela uže 88. sodnijska prepoved. Mej temi 88 upniki jeden s 7000 gld. drugi s 4000 gld. in več s 1500 gld. Ker je nadejepol mož še le 36 let star, moral bi on in upniki stari postati „kot svet“ če bi hoteli dobiti svoj denar.

Zahvala.

V svojem in v imenu svoje družine izrekam na tem mestu za srčno sočutje pri bolezni in smrti svoje predrage ranjke najiskrenejšo zahvalo!

(617) Karel Presoli.

Javna zahvala.

Podpisani šteje si v dolžnost, gospodu dr. med. Viktorju Gregoriću ml. v svojem in v imenu svoje družine izrekati najiskrenejšo zahvalo za njegov v istini pozrtvovalen trud in njegovo človekoljubno skrb, kojo je obračal do moje predrage ranjke za časa nje hude bolezni in do nas drugih, ter se po vsej človeške moći truditi blagovolil, da bi jo bil rešil smrti in nam ohranil; žalobog — prepozno sem se bil otrnil do njega za pomoč.

Storim to izjavo drage volje ter se drznam gospodu dr. med. Viktorju Gregoriću ml. vsem bolnim v pomoč najgorkeje priporočati.

V Ljubljani, 31. oktobra 1881.

Karel Presoli.

Mesto zdravnika

v Šmariji pri Jelšah z letno plačo 200 gld. se s tem razpisuje:

Prosilci, slovenskega jezika zmožni, naj blagovolé svojo prošnjo v 4 tednih pri okrajnem zastopništvu šmarijskem (Bezirksverwaltung St. Marein bei Cilli) vložiti. Posebni dohodki se zvedo pri imenovanem zastopu.

Okraini zastop v Šmariji,

dné 27. oktobra 1881. (612—2)

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodeci, migrēno, feber, ščipanje po trebuhi, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v prih, mastno zgago. Telo se hitro scisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kislino. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusit z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdrobilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Ljubljani, à flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—45)

Naložilne in spekulacijske kupčije
v vseh combinacijah se po prijazno reenih in diskretuo po originalnih kurzih oskrbe po banénej hiši administracije „Leithe“ (Halmai), Dunaj, Schottenring 15. (620—1)

Josip Ferjan, ključaničar,

naznanja p. n. občinstvu in svojim dozdanjam naročalcem, da ima za naprej svojo delalnico

na Sv. Florijana cesti št. 13.

priporočajoč se obilim naročbam. — On izdeluje vsake vrste

tehnicne

in jih popravlja, tudi mostne tehnicce, kakor tudi šivalne stroje kakor mehanik. — Pokvarjene ključnice Wertheimovih blagajn odpira in popravlja.

Izdajatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Jedan gospodin mladi godina iz boljeg obiteljnog kruga sa nekoliko hiljadama novaca želi se z jednom nekoliko stotina novaca imajućom, mlađom i liepom gospodićnom iz Kranjske oženiti. Upitana pismena užimaju se do 15. novembra 1881 pod biljegom J. Z. p. r. Ljubljana. (618—1)

Ceno! Krasno delo.

S podobami po naravi slikanimi.

Mestu 6.— za le gld. 2.

Mi imamo več eksemplarov naslednjega dela, ki ga prodajemo za le gld. 2: (606—3)

Velika ilustrirana zeliščna knjiga.

Obširno popisavanje
vseh

rastlin in zelišč,
glede njihove koristi, njih vpliva in rabe, njihove vzgoje, nabire in ohranitve.

Z navodom

za pripravljanje vseh mogočih zdravil, zeliščnih sokov, sirupov, konserv, latverg, esenc, vod, praškov, olj, mazil, prilepkov, kugljic, pomad, kakor tudi množih skrivenih in domaćih sredstev.

Po najnovejših virih predelan.

S koloriranimi podobami. 1879. 8°, 700 stranij. Popolnem novo.

V Gradci: P. Cieslarjeva knjigarna.

PREVIDNOST!

,Brzi tiskár“

D. R. P. Št. 14.120.

je jedini patentirani prepisovalni aparat s pomočjo tiskarske barve.

Ta izdeluje po suhem potu brez tiskalnice skoro neomejeno število jednakost ostrih, globoko črnih (tudi pisanih), nespremenljivih pesnetkov, ki tudi jedini v celem svetovnem poštrem društvu uživajo poštno prednost.

„Brzi tiskár“ preseza za mnogo vse dozdane prepisovalne aparate: hecto-, auto-, polygraphe etc., doseže autograph. tiskalnico glede izvrševanja, preseza pa to glede ostrosti posnetkov, glede priprosti in cenote.

Kompl. aparate z dvema tiskovnima pločama:
Štev. 1, $\frac{25}{32}$ cm., Štev. 2, $\frac{28}{40}$ cm., Štev. 3, $\frac{40}{50}$ cm.,
a. v. gl. 9.—, a. v. gl. 12.—, a. v. gl. 18.—,
incl. odpšiljatev.

Prospekti, spričevala, orig. posnetki etc. takoj gratis in prosto.

Liberec, Češka.

(467—10) Steuer & Dammann.

kr.	RRRRRRRRRR
Dunajska borza 31. oktobra	76 gld. 40
Enotni drž. dolg v bankovcih	77 50
Enotni drž. dolg v srebru	93 50
Zlata renta	132 50
1860 drž. posojilo	829 50
Akecie narodne banke	365 50
Kreditne akcije	118 50
Londona	9 50
Napol.	57 50
C. kr. cekini	5 50
Državne nač. ke	5 50

Odlikovan s pri-

znsko medalijo.

Dunaj 1880.

Podoba steklenica Bittnerjevega „koniferenega sprita“ s patent. razprševalnim aparatom.

Zaloga v Ljubljani: J. pl. Trukoezy, lekar.

Le pravo z varstveno znamko. Patent. razprševalni

aparat ima firmo: Bittner, Reichenau N.-Oe. viito.

Vabilo k udeležitvi

dobitnih šans velike, od hamburškega mesta garantovane denarne loterije, v katerej se mora

9 milijonov 140.340 mark

v teku nekaj mesecev **gotovo** dobiti.

Novi, v 7 oddelkov urejeni igralni načrt ima mej 100.000 loži **50.800 dobitk**, in sicer oziroma

400.000 drž. mark,

posebno pa

1	dob. à m. 250.000	3	dob. à m. 8000
1	à m. 150.000	3	à m. 6000
1	à m. 100.000	55	à m. 5000
1	à m. 60.000	5	à m. 4000
1	à m. 50.000	109	à m. 3000
2	à m. 40.000	212	à m. 2000
3	à m. 30.000	10	à m. 1500
1	à m. 25.000	2	à m. 1200
4	à m. 20.000	533	à m. 1000
7	à m. 15.000	1074	à m. 500
1	à m. 12.000	100	à m. 300
23	à m. 10.000	29115	à m. 138
		itd.	itd.

Žrebanje dobitk je po načrtu uradno dočeno.

Za prihodnje prvo žrebanje dobitk te velike denarne loterije velja celi orig. loz le 6 mark, ali gl. 3.50 av. bank. pol. orig. loza le 3 marke, ali " 1.75 " " četr " 1½ " ali " 90 kr. " ter se ti od države garantovani originalni lozi proti pošiljatvi svote v gotovini ali po nakaznici, ali pa proti povzetju zneska v najoddaljenejše kraje franko razpošljajo. Manjše svote morejo se pripisati tudi v pismenih markah.

Hiša Steindecker je v kratkem času svojim interesentom izplačala **velike dobitke** po mark 125.000, 80.000, več po 30.000, 20.000, 10.000 itd. in je s tem pripomogla k sreči mnogovrstnih rodbin.

Uloge so v primerji velikim dobitkom jako neznačne ter se mora le priporočati, da se denkrat sreča poskus.

Vsak udeleženec dobi pri naročbi uradni načrt, iz katerega se razvida razdeljenje dobitkov in dotednih razredov, kakor tudi uloge, in po vzdiganju dobitk oficijalni listek vzdigneši stevil.

Dobiti se izplačujejo točno pod državnim poroštvo ter se morejo na direktno vposlanje ali na željo interesentov z mojimi zvezami na vseh večjih tržiščih Avstrije izplačati.

Naročila naj se povratno in vsakako pred 15. novembrom t. l.

zaupno pošljejo na trdno staro tvrdko

Josef Steindecker,

Bank & Wechselgeschäft, Hamburg.

P. S. Hiša Josef Steindecker — poznata kot solidna in reela — ne potrebuje posebnih reklam; te zato izostanejo, na kar se čestito občinstvo opozarja. (604—2)

Odlikovano

(603—1)

s sreberno priznansko medalijo na obrtnjej razstavi v Hebu 1881.

Odlikovan z diplomom

v Gradci 1881.

Odlikovan s pri-

znsko medalijo.

Tešin 1880.

Bittnerjev koniferni sprit

je naraven, neponarejen destilacijski produkt

iz smreke, oživiljajoče in desinficirajoče sredstvo za otroške in bolniške sobe, za sobe poročnic, sredstvo proti infektirajočim boleznim, kot: di-

phritis, škrlatitis, osepnicam, kozam, typhus, malariji itd.

balzamično ozdravljajoče sredstvo pri boleznih dihalnih organov, živce kreplino in

bolečine zmanjševalno sredstvo pri slabosti, migreni, rheumatizmu, zobnih bolečinah i. t. d.